

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/53/2021
Identifikačné číslo spisu:	7217226473
Dátum vydania rozhodnutia:	29.09.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:7217226473.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej, a sudcov JUDr. Mariána Sluka, PhD. a JUDr. Martina Holíča, v spore žalobcu Ing. X. L., PhD., MBA, nar. XX.X.XXXX, bytom M., U. XX, zastúpeného splnomocnencom IURISTICO s. r. o., Košice, Cimborkova 13, IČO: 36 588 041 proti žalovanému H. F. F. M., F.E.D., so sídlom M., X. R. H. F. F., IČO: XX XXX XXX, zastúpeného splnomocnencom JUDr. Dr. Michaelou Stessl, advokátkou, s. r. o., Bratislava, Suché mýto 1, IČO: 36 857 076, o zaplatenie 189.000,- eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 42Cpr/93/2017, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 10. septembra 2020 sp. zn. 5CoPr/1/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice II (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 11. novembra 2019, č. k. 42Cpr/93/2017-503 výrokom I. zamietol návrh na prerušenie konania do právoplatného skončenia konania vedeného Okresným súdom Košice II sp.zn. 15Cpr/2/2016, výrokom II. zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal voči žalovanému zaplatenia 189.000,- eur s príslušenstvom titulom rozdielu mzdy za obdobie od 1.1.2014 do 31.3.2016 a výrokom III. žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

1.1. Na odôvodnenie rozhodnutia uviedol, že v prejednávanej veci bolo potrebné vyriešiť otázku, či mzdové ohodnotenie žalobcu v označenom časovom období (1.1.2014 - 31.3.2016) bolo diskriminačné z toho dôvodu, že žalobca dostával v porovnaní s ostatnými zamestnancami menšiu mzdu za prácu rovnakej hodnoty, na základe čoho sa žalobca domáhal zaplatenia rozdielu medzi výškou mzdy viceprezidenta pre vonkajšie vzťahy, riadenie a rozvoj podnikania a jemu vyplácanou mzdou. V konaní tak rozhodujúcim bolo posúdenie, či práca viceprezidentov žalovaného bola práca rovnakej hodnoty. Súd otázku porovnateľnosti práce vykonávanej viceprezidentmi žalovaného hodnotil z viacerých hľadísk. Ako prvé súd posudzoval požiadavky zamestnávateľa na výkon jednotlivých pozícií. Pre súd podstatným kritériom bola náplň práce a to z hľadiska jej povahy, zložitosti a zodpovednosti. Každý viceprezident

riadil úplne iný úsek, z rozdielneho charakteru takýchto oblastí potom vyplýva aj odlišnosť agendy, ktorú viceprezidenti vykonávali a odlišnosť ich zodpovednosti. Rozsah právomocí a rozsah zodpovedností týchto zamestnancov bol stanovený v Organizačnom poriadku. Všetci viceprezidenti sú priamo podriadení prezidentovi spoločnosti, čo vyjadruje stupeň riadenia a vzťah podriadenosti v rámci štruktúry zamestnancov. Táto okolnosť nie je dostatočná pre prijatie záveru, že zamestnanci vykonávajú prácu rovnakej hodnoty. Právomoci a zodpovednosti týchto zamestnancov boli totiž odlišné, čo vyplýva z časti „D“ Organizačného poriadku, rozdielny charakter úsekov, ktoré viceprezidenti riadili a za ktoré niesli zodpovednosť, si preto vyžaduje aj rozdielnu povahu ich práce. S ohľadom na aspekty týkajúce sa povahy úloh, ktoré vykonávajú jednotliví viceprezidenti, sú kladené rôzne požiadavky aj na ich osobné schopnosti. Funkcia viceprezidenta v spoločnosti, akou je žalovaný, nie je bežným zamestnaním, ale ide o vysokú manažérsku funkciu, ktorých je niekoľko desiatok a preto trh práce je pri týchto funkciách prevrátený. Mzda sa tak odvíja od aktuálnej situácie na trhu práce. Pri stanovení mzdových podmienok je preto dôležitá aj samotná osoba zamestnanca, jej predchádzajúce pracovné skúsenosti, ako aj prostredie, z ktorého prichádza.

1.2. Žalobca za diskriminačné považoval svoje odmeňovanie vo vzťahu ku všetkým viceprezidentom, avšak najmä v porovnaní s viceprezidentom pre vonkajšie vzťahy, riadenie a rozvoj podnikania. Z dokazovania vyplynulo, že povaha výkonu činností porovnávaných viceprezidentov je rôzna z dôvodu, že činnosť žalobcu bola zameraná viac do vnútra podniku (odpady, čistota vôd, emisie, technické inšpekcie) a v určitej miere navonok (nákup energií, Memorandum), zatiaľ, čo prevažujúca časť pracovnej náplne Viceprezidenta pre vonkajšie vzťahy, riadenie a rozvoj podnikania bola zameraná navonok (vo vzťahu k mestu, kraju, vláde, EÚ) a čiastočne aj do vnútra spoločnosti (krízový manažment). Iba na základe toho, že žalobca a viceprezident pre vonkajšie vzťahy, riadenie a rozvoj mali na svojich úsekoch porovnateľne dobré výsledky, nemožno hovoriť o ich práci ako rovnocennej. Vychádzajúc z konkrétnych skutkových okolností prejednávaneho prípadu súd dospel k záveru, že práca viceprezidentov žalovaného nie je prácou rovnakej hodnoty a preto ich rozdielne odmeňovanie nie je diskriminačné. Dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania v pracovnoprávných vzťahoch neznamena, že každé odlišné zaobchádzanie so zamestnancom predstavuje diskrimináciu a je v rozpore s komunitárnym právom, ak jeho príčinou je oprávnený a objektívny dôvod. V prejednávanej veci je takýmto dôvodom rozdielnosť povahy práce viceprezidentov, ktorú súd vidí v rôznych požiadavkách zamestnávateľa na stupeň dosiahnutých znalostí, dĺžku pracovných skúseností, rôzny obsah pracovnej náplne a jej zameranie, rozdielny okruh i stupeň zodpovednosti. Aj keď pracovné podmienky a dosahované výsledky boli u jednotlivých viceprezidentov rovnocenné, súd pre rozdielnu obsahovú náplň právomoci a zodpovednosti viceprezidentov, ktorá si logicky vyžaduje rozdielne znalosti a zručnosti, nevyhodnotil ich prácu ako prácu rovnakej hodnoty.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 10. septembra 2020 sp. zn. 5CoPr/1/2020 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovanému priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku i konania, ktorému predchádzalo, dospel k záveru, že súd dostatočne zistil skutkový stav a na základe toho dospel ku správny záverom a tieto správne právne posúdil. Rozsudok súdu je presvedčivý, premisy zvolené v rozsudku, rovnako aj závery, ku ktorým dospel, sú racionálne a aj spravodlivé. Odôvodnenie rozsudku je dostatočne vyčerpávajúce a zodpovedá kritériám uvedeným v § 220 ods. 2 CSP. Pri hodnotení možnej mzdovej diskriminácie žalobcu je potrebné predovšetkým poukázať na skutočnosť, že princíp rovnosti v odmeňovaní v zmysle § 119a ZP neznamena, že za každých okolností musí byť rovnaká výsledná celková mzda dvoch zamestnancov, vykonávajúcich rovnakú prácu. Táto zásada nebráni diferenciacii miezd zamestnancov na základe hodnotenia iných kritérií, ktorými sú zodpovednosť, zložitnosť, náročnosť práce, skúsenosti zamestnanca, práve ktoré je možné považovať za objektívne kritéria nastavenia mzdovej politiky zamestnávateľa. Konanie zamestnávateľa v prejednávanom prípade nemalo nič spoločné s diskrimináciou, nakoľko pre rozdiel v odmeňovaní existovali objektívne dôvody, presne vyšpecifikované v bodoch 42., 43., 44., 45., 46. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie. Ak by odvolací súd pripustil, že v takomto prípade pri odlišnom odmeňovaní zamestnancov by mal súd vyrovnávať mzdové rozdiely a zasahovať tak do mzdovej politiky zamestnávateľov, bol by to zásah do zmluvnej voľnosti strán pri uzatváraní pracovných pomerov. Mzdové podmienky žalobcu za výkon funkcie viceprezidenta boli vždy dohodnuté v prílohe k pracovnej zmluve a že žalobca a žalovaný sa

dohodli na výške mzdy, u žalovaného pre výkon funkcie všetkých viceprezidentov neexistovala tarifná alebo tabuľková mzda, ale u každého sa uzatvárala osobitne, na základe vzájomného konsenzu.

2.1. Námietka žalobcu, že súd v skutočnosti namiesto posúdenia toho, či vykonával prácu rovnakej hodnoty ako ostatní viceprezidenti, mylne posudzovali to, či vykonával rovnakú prácu ako ostatní viceprezidenti je nedôvodná, lebo je zrejmé, že z vykonaného dokazovania vyplynulo, že nevykonával prácu rovnakej hodnoty ako ostatní viceprezidenti, čo správne vyhodnotil v bodoch 50. a 52. odôvodnenia. K tvrdeniu žalobcu, že medzi jeho mzdou a mzdou ostatných viceprezidentov bol priepastný rozdiel (7 000 eur mes.) je potrebné skonštatovať, že u žalovaného funguje, že mzda sa odvíja od aktuálnej situácie na trhu práce, samotnej osoby zamestnanca a pracovného prostredia, z ktorého prichádza. Odvolací súd je toho názoru, že u žalovaného neexistuje porovnateľný zamestnanec so žalobcom. Záverom odvolací súd dodal, že súd vo svojom rozhodnutí poukázal na konanie vedené na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 15Cpr/2/2016, ktorým súd zamietol žalobu na doplatenie mzdy vo výške 56.000,- eur za obdobie od 1.1.2013 do 31.12.2013 s prísl. uplatnenú na identickom základe ako v tomto konaní a odvolací súd rozsudkom z 28.3.2019 v konaní 2CoPr/7/2018 potvrdil rozsudok.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“). Navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP a zároveň z § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Dovolateľ namietal nesprávne závery odvolacieho súdu v otázke zásady rovnakého odmeňovania podľa § 119a ods. 2 Zákonníka práce, keď konštatoval, že žalobca nevykonával prácu rovnakej hodnoty ako iní viceprezidenti, nesprávne uplatniac kritérium totožnosti prác a agendy, pričom dovolateľ v celom konaní preukazoval, že bol zamestnancom v porovnateľnej situácii ako ostatní referenční zamestnanci - viceprezidenti. Dovolať dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP špecifikoval tak, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená, či zásadu rovnakého odmeňovania možno aplikovať len v prípade, ak porovnávaní zamestnanci vykonávajú pre zamestnávateľa totožnú prácu a zodpovedajú za totožnú agendu, resp. podľa pracovnej náplne obsiahnutej v pracovnej zmluve vykonávajú pre zamestnávateľa rovnaký druh práce, nakoľko len v takom prípade ide o zamestnancov v porovnateľnej situácii a prácu rovnakej hodnoty. Dovolať dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP špecifikoval tak, že odvolací súd (a aj súd prvej inštancie) vychádzajúc z mylného právneho názoru, že a priori nemôže ísť o prácu rovnakej hodnoty, ak zamestnanci na porovnávaných pracovných miestach zodpovedajú za rozdielnu agendu, žalobcom uplatnený nárok neprejednal z hľadiska zákonom stanovených kritérií vyplývajúcich z § 119a Zákonníka práce (z hľadiska porovnateľnej zložitosti, zodpovednosti a namáhavosti práce), čím mu odňal možnosť konať pred súdom. Dovolateľ tiež namietal, že súdy oboch inštancií napriek neuneseniu dôkazného bremena zo strany žalovaného skonštatovali, že žalovaný preukázal, že z jeho strany nedošlo pri odmeňovaní žalobcu k diskriminácii v zmysle § 119a Zákonníka práce, čo tiež predstavuje porušenie práva žalobcu na spravodlivý proces, s poukazom aj na názor Ústavného súdu SR v rozhodnutí sp.zn. IV. ÚS 35/2012.

4. Žalovaný vo vyjadrení žiadal dovolanie odmietnuť ako neprípustné, resp. zamietnuť ako nedôvodné.

5. Najvyšší súd SR ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (napr. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 4/2011).

7. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, sp. zn. 2 Cdo 132/2013, sp. zn. 3 Cdo 18/2013, sp. zn. 4 Cdo 280/2013, sp. zn. 5 Cdo 275/2013, sp. zn. 6 Cdo 107/2012 a sp. zn. 7 Cdo 92/2012). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (sp. zn. 1 Cdo 6/2014, sp. zn. 3 Cdo 209/2015, sp. zn. 3 Cdo 308/2016, sp. zn. 5 Cdo 255/2014).

8. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

11. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (napr. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 26/94). Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. Pod nesprávnym procesným postupom súdu treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa znemožnila strane realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jeho práv a záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces.

12. Dovolateľ dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP špecifikoval tak, že odvolací súd (a aj súd prvej inštancie) vychádzajúc z mylného právneho názoru, že a priori nemôže ísť o prácu rovnakej hodnoty, ak zamestnanci na porovnávaných pracovných miestach zodpovedajú za rozdielnu agendu, žalobcom uplatnený nárok neprejednal z hľadiska zákonom stanovených kritérií vyplývajúcich z § 119a Zákonníka práce (z hľadiska porovnateľnej zložitosti, zodpovednosti a namáhavosti práce), čím mu odňal možnosť konať pred súdom.

12.1. Z takto vymedzeného dovolacieho dôvodu vyplýva, že dovolateľ ním namieta nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa konštantne ustálila na závere, že prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nie je spôsobilá založiť dovolacia námietka týkajúca sa nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom, vid' konštantnú judikatúru najvyššieho súdu (R 24/2017, 1 Cdo/202/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/94/2017, 4Cdo/47/2017, 5Cdo/145/2016, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018). Dovolací súd pre úplnosť poznamenáva, že dovolateľ otázku aplikácie § 119a Zákonníka práce vymedzil aj ako otázku nesprávneho právneho posúdenia v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, pričom prípustnosť tohto dovolacieho dôvodu je predmetom ďalšej časti odôvodnenia.

13. Dovolateľ ďalej namietal, že súdy oboch inštancií napriek neuneseniu dôkazného bremena zo strany žalovaného skonštatovali, že žalovaný preukázal, že z jeho strany nedošlo pri odmeňovaní žalobcu k diskriminácii v zmysle § 119a Zákonníka práce, čo tiež predstavuje porušenie práva žalobcu na spravodlivý proces, s poukazom aj na názor Ústavného súdu SR v rozhodnutí sp.zn. IV. ÚS 35/2012.

14. Do práva na spravodlivý proces sa premieta aj zásada voľného hodnotenia dôkazov, ktorá síce nie je výslovne upravená v ústavnom poriadku, ale má svoj ústavnoprávny rozmer, lebo vyplýva z princípu nezávislosti súdov a sudcov (čl. 46 ústavy). Táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Porušením práva na spravodlivý proces je nesporné aj situácia, ktorá nerešpektuje pravidlá vymedzujúce proces vyhľadávania, vykonávania a hodnotenia dôkazov, kedy v hodnotení skutkových zistení absentuje určitá časť skutočností, ktorá vyšla najavo, alebo boli kvalifikovane namietané, ale nižšie súdy ich právne nezhodnotili v celom súhrne posudzovaných skutkových okolností bez toho, aby dostatočným spôsobom odôvodnili ich irelevantnosť.

15. V preskúmvanej veci dôvodom zamietnutia žaloby o zaplatenie 189.000,- eur s príslušenstvom titulom rozdielu mzdy za obdobie od 1.1.2014 do 31.3.2016 bolo unesenie dôkazného bremena žalovaným, že voči žalobcovi nepostupoval diskriminačne pri dohodnutí mzdových podmienok. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že na základe vykonaného dokazovania súdy dospeli „aj“ k záveru, že žalovaný sa žiadneho porušenia zásady rovnaného zaobchádzania voči žalobcovi nedopustil. V odôvodneniach svojich rozhodnutí citovali príslušné ustanovenia zákona č. 365/2004 Z. z., z ktorých vyplývajú osobitosti znášania dôkazného bremena pri tzv. antidiskriminačných sporoch, v ktorých je žalovaný povinný preukázať, že zásadu rovnakého zaobchádzania neporušil (§ 11 ADZ - tzv. prenesené dôkazné bremeno). Súdy nižších inštancií správne uplatnili princíp tzv. obráteného dôkazného bremena. Schopnosť strany uniesť bremeno tvrdenia spolu s dôkazným bremenom je predpokladom pre úspech v spore. Nesplnenie povinnosti tvrdiť, resp. nesplnenie povinnosti „relevantne“ tvrdiť (uviesť tvrdenia z hľadiska ich kvality pravdivé, úplné, podstatné a rozhodujúce) má pre stranu sporu procesnoprávnu sankciu, ktorá sa prejaví v meritórnom rozhodnutí veci. Sporové konanie sa riadi zásadou formálnej pravdy, čo znamená, že rozsudok zohľadňuje len to, čo strany zhodne tvrdili. Posúdenie otázky, ktorá strana sporu je povinná tvrdiť a aký je obsah jej povinnosti tvrdiť, teda, kto a aké tvrdenia má uviesť, sa odvíja od hmotného práva. Platí, že strana sporu je povinná tvrdiť skutočnosti, ktoré sú na základe hmotného práva spôsobilé privodiť jej úspech v spore.

16. Pri posudzovaní nesprávneho procesného postupu, ktorý spočíva v tom, že strane bolo znemožnené uskutočňovať jej patriace procesné práva, je nevyhnutné posúdiť intenzitu zásahu do práva na spravodlivý proces a jednotlivé konkrétne porušenie procesných práv hodnotiť v kontexte celého súdneho konania. Obsah práva na súdnu a inú ochranu uvedený v čl. 46 ods. 1 ústavy, nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (napr. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 10. mája 1994 sp. zn. I. ÚS 26/1994).

17. Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Neznamená ani právo na to, aby bol účastník konania úspešný, teda, aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi.

18. Prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP nie je spôsobilá založiť ani dovolacia námietka žalobcu týkajúca sa nesprávneho hodnotenia súdom vykonaného dokazovania, či nesprávneho právneho posúdenia veci. Neúplnosť či nesprávnosť skutkových zistení, nesprávnosť týkajúca sa hodnotenia dôkazov súdom a ani nesprávne právne posúdenie veci nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považovaná za dôvod zakladajúci vadu konania v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku, pričom ani po prijatí nových procesných kódexov sa na aktuálnosti týchto záverov nič nezmenilo (pozri R 42/1993, R 37/1993, R 125/1999, R 6/2000 a viaceré rozhodnutia dovolacieho súdu, napríklad sp. zn. 2Cdo/130/2011, 3Cdo/248/2011, 5Cdo/244/2011, 6Cdo/185/2011 a 7Cdo/38/2012). Výnimkou sú iba rôzne závažné deficity v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), prípadne konajúcimi súdmi svojvoľné, neudržateľné alebo v zrejmom omyle prijaté skutkové závery, ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

19. Pokiaľ žalobca v ďalšom namietal i skutkové závery odvolacieho súdu (konkrétne spôsob hodnotenia dôkazov odvolacím súdom), dovolací súd uvádza, že tieto nie je oprávnený preskúmať, pretože v zmysle § 442 CSP je viazaný skutkovým stavom, z ktorého vychádzal odvolací súd. Dovolací súd nie je treťou inštanciou a preto sa ním nemožno domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštalácie a ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Ani nedostatočne zistený skutkový stav veci a nesprávne vyhodnotenie dôkazov, nie je dôvodom, ktorým by došlo k znemožneniu realizácie procesných oprávnení strán sporu a teda nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP (por. R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012).

20. Dovolací súd v preskúvanom rozhodnutí odvolacieho súdu neidentifikoval žiadne také závažné deficity v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), prípadne konajúcimi súdmi svojvoľné, neudržateľné alebo v zrejmom omyle prijaté skutkové závery, ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Súdny oboch inštancií správne ustálili, že rozhodujúcou otázkou v procese dokazovania, vyplývajúcej z aplikácie § 119a ods. 2 Zákonníka práce, bolo preukázanie, či žalobca vykonával rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty ako iný ním označený zamestnanec (ďalší viceprezident). Súdny pritom jasne rozlišovali medzi prácou rovnakou a prácou rovnakej hodnoty a dostatočne podrobne, jasne a zrozumiteľne vyhodnotili výsledky vykonaného dokazovania, preukazujúce rozdielnosť pracovných pozícií porovnávaných zamestnancov (body 42. až 52. odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštalácie, body 21. a 24. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu). Odvolací súd s poukazom na smernicu 2006/54/ES, ako aj ustálenú judikaturu Súdneho dvora uviedol, že v súvislosti s cieľom posúdiť, či pracovníci vykonávajú rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty, by sa malo stanoviť, či je možné usudzovať, že sú títo pracovníci v porovnateľnej situácii, berúc do úvahy rôzne faktory vrátane povahy práce, odbornej prípravy a pracovných podmienok, pričom meradlo na posúdenie rovnakej práce/práce rovnakej hodnoty musí byť určené prísne objektívne a neutrálne.

21. Súdny nižších inštancií vychádzali z toho, že dôkazné bremeno na preukázanie nediskriminačného konania zaťažuje žalovaného a preto aj proces dokazovania zamerali na posúdenie unesenia takéhoto dôkazného bremena zo strany žalovaného. Dovolateľ preto v tejto súvislosti nedôvodne namietal porušenie svojich procesných práv s poukazom aj na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp.zn. IV. ÚS 35/2012, podľa ktorého nesprávne rozloženie dôkazného bremena spravidla vedie k diametrálne odlišnému výroku rozhodnutia a za určitých okolností môže byť potom táto procesná chyba vo svojich účinkoch prejavom svojvôle, t.j. arbitrárnosti zo strany konajúceho súdu, ktorý napr. neúmerne zaťaží dôkazným bremenom jedného účastníka, nesprávne uplatní jeho zodpovednosť za neunesenie dôkazného bremena a následne rozhodne v neprospech tohto účastníka. V prejednávanej veci k takejto procesnej vade nedošlo, meritórne rozhodnutie v neprospech žalobcu nebolo dôsledkom nesprávneho rozloženia dôkazného bremena, ani neúmerneho zaťaženia dôkazným bremenom žalobcu, či nesprávneho uplatnenia jeho zodpovednosti za neunesenie dôkazného bremena, keď dôvodom jeho neúspechu v spore bol záver o unesení dôkazného bremena zo strany žalovaného o neporušení zásady zákazu diskriminácie pri odmeňovaní.

22. Dovolací súd pri posudzovaní dôvodnosti namietaného porušenia procesných práv žalobcu nezistil také nedostatky v postupe súdov nižších inštancií, ktoré by odôvodňovali záver, že ich výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. odôvodnenie rozhodnutia zmätočné. Z obsahu preskúvaného rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že žalovaný sa s názorom odvolacieho súdu nestotožnil, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia.

23. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (napr. sp. zn. II. ÚS 4/94, sp. zn. II. ÚS 3/97, sp. zn. I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a

právnym názorom účastníkov konania, vrátane ich dôvodov a námietok. Ústavný súd v zmysle svojej judikatúry považuje za protiústavné aj arbitrárne tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej, alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (napr. sp. zn. IV. ÚS 150/03, sp. zn. I. ÚS 301/06).

24. Súdny nižších inštancií správne v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov vykonané dôkazy vyhodnotili jednotlivo a v ich vzájomnej súvislosti (§ 191 ods. 1 CSP), ako aj náležite rozhodnutie odôvodnili v súlade s náležitosťami vyplývajúcimi z § 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP.

25. Z týchto dôvodov dovolací súd nepovažoval uplatnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP za opodstatnený, a preto dovolanie odmietol, lebo smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné v zmysle § 447 písm. c) CSP.

26. Následne dovolací súd pristúpil k posúdeniu dovolania aj z hľadiska ďalšieho uplatneného dovolacieho dôvodu - nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom, ktorého prípustnosť dovolateľ vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

27. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP) alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ CSP).

27.1. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, by mal dovolateľ a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ dôvodiť, že právna otázka v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

27.2. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

27.3. Ako už bolo uvedené, z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP vyplýva, že otázkou relevantnou pre prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia môže byť len otázka právna (hmotnoprávna alebo procesnoprávna, ktorej vyriešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu) a nie otázka skutková. Riešenie skutkovej otázky (quaestio facti) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania; to znamená, že pri jej riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo (ne)urobil žalobca alebo žalovaný, čo (ne)bolo dohodnuté, či a aké skutočnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec a pod. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky

(quaestio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou (potrebou) jej aplikácie, skúma jej obsah, zmysel a účel, normu interpretuje a na podklade svojich skutkových zistení (to znamená až po vyriešení skutkových otázok) prijíma právne závery o existencii alebo neexistencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad. Ak v dovolaní vymedzená otázka - ktorú má podľa dovolateľa posudzovať vo svojom rozhodnutí dovolací súd - nie je právnou otázkou, ale predstavuje skutkovú otázku, nie je splnená zákonná podmienka prípustnosti dovolania uvedená v ustanovení § 421 ods. 1 CSP a takúto otázku nie je dovolací súd oprávnený vo svojom rozhodnutí riešiť (3Cdo/218/2017, 3Cdo/27/2019, 4Cdo/172/2017, 4Cdo/148/2018, 8Cdo/144/2018).

27.4. Ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 CSP, nevymedzí právnú otázku, dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené. V takom prípade nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach; ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa; v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum, priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP (pozri Števec M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1382).

27.5. Pokiaľ ide o vymedzenie pojmu ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu, za túto treba považovať predovšetkým rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierke stanovísk a rozhodnutí najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, vydávanej Najvyšším súdom Slovenskej republiky od 1.1.1993 s pôvodným názvom Zbierka rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky (pokiaľ neboli v neskoršom období judikátorne prekonané), ako i rozhodnutia najvyššieho súdu, v ktorých bol opakovanne potvrdený určitý právny názor, alebo výnimočne aj jednotlivé rozhodnutie, pokiaľ neskôr vydané rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v tomto rozhodnutí nespochybnili, prípadne ich akceptovali a vecne na ne nadviazali (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 6. marca 2017, sp. zn. 3 Cdo 6/2017).

27.6. Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I, II. a IV vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986. (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 24. januára 2018 sp. zn. 6 Cdo 29/2017, ktoré bolo neskôr publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) ako judikát R 71/2018).

28. Vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolací súd v súlade s vyššie uvedeným skúmal, či žalobca vymedzil takú právnu otázku, na vyriešení ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej viedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), či vysvetlil jej podstatu a uviedol súvisiace právne úvahy spolu s dôvodmi, pre ktoré zvolil práve riešenie, na ktorom založil svoje rozhodnutie a dovolací súd zároveň ešte túto právnu otázku neriešil.

29. Dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP žalobca špecifikoval tak, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, či zásadu rovnakého odmeňovania možno aplikovať len v prípade, ak porovnávaní zamestnanci vykonávajú pre zamestnávateľa totožnú prácu a zodpovedajú za totožnú agendu, resp. podľa pracovnej náplne obsiahnutej v pracovnej zmluve vykonávajú pre zamestnávateľa rovnaký druh práce, nakoľko len v takom prípade ide o zamestnancov v porovnateľnej situácii a prácu rovnakej hodnoty.

29.1. Právny záver odvolacieho súdu, pre ktorý bolo potrebné zamietnuť žalobu, spočíval v tom, že nebolo preukázané diskriminačné konanie žalovaného ako zamestnávateľa pri odmeňovaní mzdou

žalobcu ako zamestnanca. Rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo založené na právnom názore, že zásadu rovnakého odmeňovania možno aplikovať len v prípade, ak porovnávaní zamestnanci vykonávajú pre zamestnávateľa totožnú prácu a zodpovedajú za totožnú agendu, resp. podľa pracovnej náplne obsiahnutej v pracovnej zmluve vykonávajú pre zamestnávateľa rovnaký druh práce, nakoľko len v takom prípade ide o zamestnancov v porovnateľnej situácii a prácu rovnakej hodnoty. Právne naopak, odvolací súd (a rovnako aj súd prvej inštancie) pri právnom posúdení žalobcom uplatneného nároku dôsledne vychádzali z ustanovenia § 119a ods. 2 Zákonníka práce, zaoberali sa otázkou, či žalobca a ním uvedený referenčný zamestnanec vykonávali rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty, vychádzajúc pritom zo zákonnej definície, podľa ktorej za rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty sa považuje práca rovnakej alebo porovnateľnej zložitosti, zodpovednosti a namáhavosti, ktorá je vykonávaná v rovnakých alebo porovnateľných pracovných podmienkach a pri dosahovaní rovnakej alebo porovnateľnej výkonnosti a výsledkov práce v pracovnom pomere u toho istého zamestnávateľa.

29.2. Súd nižších inštancií v odôvodnení svojich rozhodnutí nekonštatovali, že pre záver o tom, že sa jedná o zamestnancov v porovnateľnej situácii a prácu rovnakej hodnoty, je nevyhnutné, aby bolo preukázané, že porovnávaní zamestnanci vykonávajú pre zamestnávateľa totožnú prácu a zodpovedajú za totožnú agendu, resp. podľa pracovnej náplne obsiahnutej v pracovnej zmluve vykonávajú pre zamestnávateľa rovnaký druh práce.

29.3. Pokiaľ aj odvolací súd v bode 24.2. príkladmo uviedol, čo možno považovať za rovnakú prácu, dovolací súd konštatuje, že táto časť odôvodnenia je nadbytočná, nesúvisiaca s predmetom sporu, nakoľko rozhodujúcim argumentačným základom bolo posúdenie nie práce rovnakej ale práce rovnakej hodnoty, pričom rozhodnutie súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu bolo ťažiskovo založené na posúdení, či žalobca a ním uvedený referenčný zamestnanec vykonávali prácu rovnakej hodnoty. Odvolacím súdom uvedený príklad je nenáležitý aj z dôvodu absolútnej odlišnosti pracovnej pozície manuálneho robotníka a viceprezidenta obchodnej spoločnosti. Takáto nesprávnosť časti odôvodnenia však nemá vplyv na podstatu právneho posúdenia rozhodujúcej právnej otázky práva na rovnakú mzdu za prácu rovnakej hodnoty.

30. Dovolací súd preto uzatvára, že žalobcom uvádzaná dovolacia argumentácia nepredstavuje vymedzenie podstatnej právnej otázky tak, ako to predpokladá § 421 ods. 1 písm. b) CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP.

31. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dovolanie v časti namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom odmietol podľa § 447 písm. f) CSP.

32. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP tak, že v súlade so zásadou úspechu (§ 255 ods. 1 CSP) žalovanému priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania, o výške ktorých rozhodne súd prvej inštancie samostatným rozhodnutím (§ 262 ods. 2 CSP).

33. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.